

**GU UA'NA'N GU PAABLO NAT TU
JA UA'ÑXI GUI' NAM TI JHGI'Ñ
BUIÑOR GUCH XOI'KAM NAM
EEPESO OI'DHA'**

Na ba ja ñio'kdha' gu Paablo

¹ Aañ jir Paablo, jir nobii'ñ iñ guch Xoi'kam, nat gu' gu Dios pui' ja'k jix aagak pu chu'm ki'n jiñ dhai. Aañ mu tu jam ua'ñxi'ñ bhaan dhi'ñi u'uuan aapi'm na pim mi' oi'dha' Eepeso na pim buiñor ti jügi'ñ guch Xoi'kam, na pim gu' aapi'm Dios bar ja'tkam tugi'ñ.

² Ba' gu Dios jich Gi'kora' gio gu Gø'kam jich Xoi'kam pix xi jam joi'mdat jam a'm ti niidhidha' am na pim ba' gammijix bhai'm taatit tu oi'ñka'.

Na pui' ba ti'ya' gu Paablo nach dai gu Dios taxchaabgi'ñdha'

³ Taxchaabgi'ñdha' ich gu Dios gui' nar Gi'korga'n gu Gø'kam jich Xoi'kam, nat gu' guch Xoi'kam bach ua'p jix dhaam dir gui' na tu' ki'n jix bhai' ba tuch jimda'ch i'ii'mda' ir bhaan, nach gu' buiñor ba ti jügi'ñ.

⁴ Gu Dios pu bijik dir jich a'm ti tiñ nach jir ja'tkam tugi'ñ ka' bhaankam guch Xoi'kam, pux io'm bijik dir nat ba' moo bap duu dhi oi'ñga'n. Jich a'm pu ti tiñ nach pu'ñi gatuuk cham tu' buiñor kax u'ua'tulhdhix ka'. Joidham xich joi'gilh gu' gu Dios gø'kam ki'n,

⁵ pui' kut ba' bha joot guch Xoi'kam na ba' dhi' bhaankam maamra'n jich ilhdha', pu bijik dir pui' ja'k pum aa gu Dios na tu duñia'.

⁶ Pu kai'ñkam pui' ja'k duu gu Dios nach ba' aach pu'ñi dhi' bhaan taxchaabgidhat ba gø'kamtu'nda' gammiji nat gø'kam ki'n xich joi'mdak jich a'm ba ti tii, gam nat jix bhai' ba duu nat bhai' bach joochxi gu Maraa'n na ba' ya'ch palhbuidha'.

⁷ Gø'kam ki'n xich joi'mdak pui' tu duu gu Dios na dai pix gu i'ra'n gu Maraa'n nat jaax, dhi' ki'n pu bach uañ guch ua'tulhdhara', ba' cham tu' mu ja'k ka jiiim ich nach pai' gammiji mi' pup jich chulhiiñdha' git.

⁸ Dhi' bhaan jix maat ich ip nat gu Dios xich joi'mdak jich a'm ti tii nat jich chajaan gu matda' nach ba' ki'n jix maatit kaaya' gu ñio'ki'ñ na jax jir jum duukam.

⁹ Jix maatit ba kai chich ba' xib nat jax ja'k jum aa bijik na tu duñia' pu'ñi gatuuk, bak na pu'ñi bha jimda' guch Xoi'kam na ba' dhi' bhaankam ya' pu tu duñia' na jax jix aa'.

¹⁰ Ba' jano' na pai' dhuuk biix pui' tum duñia' nat jax ja'k tu dai diilh gu Dios na tu duñia', biix maap tu jumpadai na j'k tu'x chu jai'ch jix dhaam gio ya' dhi oi'ñga'n pu ja tiida' nar ja gø'kam tuk guch Xoi'kam.

¹¹ Ba' gu Dios bhaankam guch Xoi'kam xich joi'mdak jich a'm pu ti tii io'm bijik nach pu'ñi gatuuk jir ja'tkam tugi'ñ ka'. Gu' ba' nach pai' bar ja'tkam tugi'ñ ka', dai na ba tuch makia' nat tu' pu tu dai bijik na tuch makia'. Pu tu duñia' gu' gu Dios jax ña ilhdhai pu ti'ya'.

12 Gu Dios pix dñlh pui'x aa na aach nach jir Israel kam ja'tkam bñpi' soi'ch ilhdhai buiñor ti jññdha' guch Xoi'kam nach ba' mi' dñr dai gui' ba gø'kamtu'nda', nach gu' pu'ñi bax mat ka' na dai gui' bixchu'x bhaai' na pu tu duñia' na jax ilhii'ñdha'.

13 Mi' dñr ba' aapi'm na pim cham jir Israel kam ja'tkam jup ba ti jñññ buiñor guch Xoi'kam soi'm ilhdhak, na pimit gu'p ti jñññ pui' na jax jum kai'ch gux bhai'm kai'chdham ñio'ki'ñ. Ti jñññ japimit na dhi'r silhkam pui' na jax jum kai'ch, guch Xoi'kam pix ba'p tu duu na pim ba' xib jai'p bar ja'tkam tugi'ñ gu Dios. Ba' gu Dios jup jam tajaan gux Dhuudu' kam jix Uañ Ii'mda' nat dñlh pui' pu ti bijik nach chajaan dha' aach nach ji'k bar ja'tkam tugi'ñ ka'.

14 Ba' dhix Dhuudu' kam jix Uañ Ii'mda' nat bach chajaan gu Dios, dhi' bhaan jix maati' na ka tuch makia' ip gui' na tu' ka bi'iix na tuch makia', dai pix no't bñx mi' bach chuttu na pai'x aa' gui' dñlh aach nach ji'k jir ja'tkam tugi'ñ ka'. Dhi' bhaan jach ba' gammiji gø'kamtu'nda' dai gu Dios, na gu' dai gui'r Gø'kam.

Na pui' ba ja tñda' gu Paablo na tu daan buiñor gu Dios ja a'mkam

15 Pui' ti kai ñich na pim sap aapi'm tu' silhkam buiñor ti jñgi'ñ gu Gø'kam jich Xoi'kam, jix ja joi'gi'n japim sap ba' bñx gui' nam jir ja'tkam tugi'ñ gu Dios.

16 Ba' dhi' bhaan gammiji ba jam ti'ñcho' iñ nañ pai' dhuuk ba ji chu dañia' buiñor gu Dios, xi

taxchaabgi'ñdha' iñ ba' na gui' jam palhbui'ñchu' na pim buiñor ti jügi'ñ guch Xoi'kam.

17 Gio pui' soi'p titdatu' iñ gu Dios, dhi' nar Gi'korga'n gu Gê'kam jich Xoi'kam, na jam tajañdha' gux Dhuudu' kam jix Uañ Ii'mda' na ba' dhi'x bhai' jam aa'ñdha' na jax pik ja'k jir tu'm kam diilh gu Dios, na gu'r matda' gux Dhuudu' kam jix Uañ Ii'mda'.

18 Pui' ja'k soi'p titda iñ gu Dios na gui' pix jam mattuda' na pim ba' machia' nach tu' nira na gatuuk jup tuch makia' diilh gu Dios, gio na pim ba' machia' na cham tu' ja'p pix pui'm kai'ch na guch Xoi'kam mi' dhir baabu' gu jaroi' bhaan dir gu boi na mu ja'k bhix na pai' gammiji mi' pup jum tulhiñdha', dhi' mi' dhir ja boosgaim gu' gu Dios gui' nam ji'k jir ja'tkam tugi'ñ ka'.

19 Pui' ja'k soi'p titdatu' iñ gu Dios na jam mattuda' ip na pim jix bhai' machia' nax io'm bixchu'x bhaai' na pu tu duña' diilh, na gu' dhi' ba' bixchu' pix ki'n jich palhbui'ñ aach nach ji'k buiñor ti jügi'ñ guch Xoi'kam. Bixchu' pix jix bhaai' gu' na pu tu duña' gu Dios cham aagix kam. Dhi' pix ki'n pui' tu duu

20 jano' nat dua'ñdhak giop buusai' guch Xoi'kam mu dir koi'ñga'n tir nat ba' mi' dhir ki'n dir xi chia na daibu' bhammix dhaam na pai' daa diilh gu Dios, bhai' na pai' dhir jir Gê'kam.

21 Gio dhi' ki'n pix na jax chu'm ki'n bixchu'x bhaai' na pu tu duña' diilh gu Dios, dhi' pix tajañ guch Xoi'kam na ba' ja daam bap tui'ka' gui' nam i'ii'mda' bhaan jix chu jai'ch, nam pui' ti bixchu'x bhaai' ip nam pu tu duña' nam jax ilhii'ñdha', sia bhix na ji'k tu' ya'x chu jai'ch dhi oi'ñga'n bhaan

giox dhaam.

²² Bïix na jî'k tu'x chu jai'ch, bitaa'n ji chu bii mit buiñor guch Xoi'kam, ba' cham tu'r jupaabkamu'n am. Gu Dios pïx dïlh jup dai guch Xoi'kam nar Gê'kam ka' bïix jich bui nach jî'k buiñor ti jïgi'ñdha', ja'p ji buusan na dhi' ba'r jich mo'.

²³ Aach ba' ya' dir mu ja'k ja'p jup ji buusan nach jir tukga'n, nach gu' buiñor ti jïgi'ñ. Bïix nach jî'k buiñor ti jïgi'ñ, gui' bhaan jix o'jo' ich. Sia bïix na jî'k tu'x chu jai'ch, bhaan jup tu tu'ii' guch Xoi'kam sia pik nar jax ka' git.

2

Na pui' ba ti'ya' gu Paablo nat gu Dios xich joi'mdak jich palhbui

¹ Bïipi' dir na pim chakui buiñor ti jï'ñdhat guch Xoi'kam, ja'p tui'kat japim panaas na pim ko'iix kat buiñor gu Dios, na pim gu'x buam tu buada' na tu'r ua'tulhdhara'.

² Mi' pui' tu daa'ñchugit japim nam jax jix buam tu jimda' gu ja'tkam nam ya' dhi oi'ñga'n dai bhaan titi'ñcho, jix jïgi'ñdhat japim na jax jam jurtu'nka' gui' na ii'mda' bhaan jix jai'ch na bïxchu'x bhaai' na pu tu duñia', dhi' na jai' i'ii'mda' pui' ja daam jup tu'ii' nam pui' cham jup jir kikii'. Dhi' ba' mik ja'k ja bhiichdhatgida' gu ja'tkam na dïlh jax ilhii'ñ gui' nam jî'k cham mi' pui' jïimda' na jax jix aa' gu Dios.

³ Aach sia pui' ja'k jup tu jimdat nach pui' chakui buiñor jup ti jï'ñdhat guch Xoi'kam, mi' pui' tu duñiidha' ich jax no' tu tatda'ch chutku' bhaan, piam jax nach jich aa'nda', xich jïjïgi'ñdha' ich panaas aach dïlh nach jix buam jum duukam

jup jix chu duñiik ka' na tu'r ua'tulhdhara'. Gu' ba' dhi' nach tu' bhaan jich ua'tulhi'ñdha', cham tu'ch joi'mdaich chulhiiñchuda' git gu Dios no'ch pui mi' pui' tu daa'ñchu'nda' git, ja'xbui' pui'p jich chulhiiñchuda' git na jax ja tulhiiñchuda' gui' nam cham mi' pui' jimia' na jax jix aa'.

⁴ Gu' ji na gu' joidham jir jix chu joi'gi'n gu Dios, gø'kam ki'n xich joi'mdak jich chi ba' aach.

⁵ Ti' nat jich dhudua'ñdhak jich baapmi' jano' nat pai' dhuuk dua'ñdhak giop bamii' guch Xoi'kam mi' dhir koi'ñga'n tir, sia kuch gu' ko'iix kat ki'n guch u'ua'tulhdhara' nach jix buam tu buada'. Ba' xib cham tu' mu ja'k ka jiim ich nach pai' gammiji mi' pup jich chulhiiñdha' git, sia ku gu' mi' ja'k jum aagit ti nach bhaya' git na chich gø' bach ua'tulhdhak.

⁶ Jano' nat pai' dhuuk gu Dios dua'ñdhak giop bamii' guch Xoi'kam mu dir koi'ñga'n tir, ja'p ji buus nat aach jano' maap jich dhudua'ñdhak bii'ma'n jich baapmi' nach ka ko'iix kat. Mi' dhir ba' maa'n kap jich bi' dñil gu Dios jix dhaam nach pai' aaya' gatuuk, nach mia'n bap tui'ka' buiñor.

⁷ Ba' pu kai'ñkam pui' ja'k duu na ba' dhi' bhaan jup jix maati' ka' nax io'm xich joi'mdaix bhai'ch dhuñia' ip gatuuk, na gammijix io'm pu ba xich joi'gi'nda', cham tu' dai xib. Ja'xbui'p xich joi'gi'nda' nat jix pu ba xich joi'gilh xib bhaankam guch Xoi'kam.

⁸ Ba' na pimit ti jii'ñ aapi'm nat gu Dios tu' silhkam ba xich joi'gilh, dhi' bhaan cham tu' mu ja'k ka jiim japim bhaan gu boi na mu ja'k bhix na pim pai' gammiji git mi' pup jum tulhiiñdha'. Cham tu' pimit tu' bhaan tu juanak ma'iich dhi', gu' ja'pji

pui' p̄ix nat xi jam joi'mdak ja'p ja'k jam tuttu gu Dios.

⁹ Ba' cha'pim tu' ka'm jup bam ilhii'ñdha' na pim cham tu' mu ja'k ka jiim na pim pai' gammiji git mi' pup jum tulhii'ñdha', na pimit gu' cham tu' tu' bhaan tu juanak pu chu'm ma'iich.

¹⁰ Gio gu' aach jup jir dunii'ñ p̄ix gu Dios, gui' p̄ix pui'ch dhuu bhaankam guch Xoi'kam nach aach dai gux k̄ip jum duukam bap tu duñiidha' ya' dir ja'p ja'k, cham tu' kia' gux buam jum duukam nar ua'tulhdhara'. Pu bijik pui' ja'k pu tii gu' gu Dios na tu duñia'.

Na pui' ba ti'ya' gu Paablo nat guch Xoi'kam p̄ix pui' tu duu nach ba' b̄ix maa'n ñi'ook bap duuka' nach ji'k buiñor ti j̄iigi'ñdha'

¹¹ Aapi'm na pim ji'k cham jir Israel kam ja'tkam, gui' nam jir Israel kam ja'tkam jup jam t̄iti' am: Gu ja'tkam cham jum matgilhdhadam. Ba' diilh gu Israel kam ja'tkam jup jum t̄iti' am: Aach ja'tkam jich matgilhdhadam. Ba' dhi' nam pui' jam t̄iti', ja'p kai'ñkam jup kai'chdha' am na pim aapi'm cham tu'r kiki' ja'tkam, pu cham jam a'm ti niidhim gu Dios. Diilh sap ba' ja a'm ti niidhim panaas nam jum matgilhi'ñ ja tutku' bhaan.

¹² Gu' p̄ix ji na gu' maaxik aapi'm cham tu' buiñor jup ti j̄i'ñdhat guch Xoi'kam, dilhkob jup tui'kat japim, cham tu' ja biim gu Israel kam ja'tkam. Ba' pui' cham tu' jam a'm jup bipio'dat gui' nat tu' ja iimchux pu bijik gu Dios gu Israel kam ja'tkam, nam jaroi'r ja'tkam tugi'ñ. Cham tu' pim pui' ja'k tu jimdat nat jax ja'k maa'n ñi'ook jup duu gu Dios ja bui gu Israel kam ja'tkam, ja'p p̄ix

japim duduakat ya' dhi oi'ñga'n bhaan. Pu cham buiñor ti jüigi'ñdha' pim gu Dios, pu cham mat ka' pim sia na pim pa ja'k jüimda'.

¹³ Ba' sia ku pim mïk jup tui'kat buiñor gu Dios, xib na pim maap bap tui'dhi' guch Xoi'kam na pim buiñor ba ti jüigi'ñ, mia'n ba ai pimät, pu kai'ñkam jich a'mkam muu gu' guch Xoi'kam bhaan gu u'uux na gai biit.

¹⁴ Guch Xoi'kam pix pui'ch dhuu nach cham kach bhabhaakui'ñdha'. Nat muu pix bhaan gu u'uux na gai biit, dhi' ki'n pui' ba tu duu nach mi' dhir maa'n ñi'ook bap duuka' jam bui aapi'm na pim cham jir Israel kam ja'tkam, gio aapi'm mu dir bha ja'k jich bui aach nach jir Israel kam ja'tkam. Panaas kut iar gu tu' na pui'ch dhuukat, ba' xib ja'p ji buusan nach maap bar jich oi'dhagim.

¹⁵ Guch Xoi'kam pix nat muu bhaan gu u'uux na gai biit nach ba' cham tu' pui' ja'k ka tu jim na jax tu daaxix na tu aagix, nach pu'ñi tu' pix ja ilhi'ñdha' gui' nam cham jir Israel kam ja'tkam, ja'p ji buus nat daam dir mim jaax gu i'ra'n na ba' cham ka maax ka' pui' na jax ja'k tu aagix kat. Ba' xib ja'p ji buusan na pu cham pai' ka maati' gu pui' ja'k aach jich bui, maap pix bar jich oi'dhagim ich xib, nach gu' maap buiñor bap tui'dhi' guch Xoi'kam. Diih guch Xoi'kam pix pui'ch dhuu nach cham kach bhabhaakui'ñdha'.

¹⁶ Daipu' nat muu pix guch Xoi'kam bhaan gu u'uux na gai biit, mi' jotmoda' cham kach bhabhaakui'ñ ich. Cham ka jam bhaamki'ñ ich aach ya' dir mu ja'k jam bui aapi'm na pim cham jir Israel kam ja'tkam, gio aapi'm mu dir bha ja'k pui' cham jup kach bhaamki'ñ aach nach jir Israel kam

ja'tkam. Maap jach pix jix bhai' ba kai'ch, nat gu' maa'n maa'nkam pix jup jich dhuu.

17 Guch Xoi'kam bhach bhaidhak gux bhai'm kai'chdham ñi'ook na bhaan tu a'ga nach jax ja'k cham kach bhabhaakui'ñdha', nach jax ja'k maa'n ñi'ook bap duuka', pui' na jax aapi'm na pim cham jir Israel kam ja'tkam na pim mik jup tu't buiñor gu Dios, gio aach nach jir Israel kam ja'tkam nach pu mia'n jup tu'ii' buiñor gui'.

18 Gio nat muu pix guch Xoi'kam bhaan gu u'uux na gai bñt nach ba' maa'n ii'mda' pix bap duuk. Aapi'm na pim cham jir Israel kam ja'tkam jach jam bui maa'n ii'mda' bap duuk, gio aapi'm mu ñir bha ja'k pui' maa'n ii'mda' pix bap duuk jich bui aach nach jir Israel kam ja'tkam. Ba' maa'n ii'mda'p duiñchugit jach amuub bap tu'ii' buiñor gu Dios jich Gi'kora'. Ba' pu'ñi nach jax maa'n ii'mda' bap duiñchu', maap bñx jach buiñor aaya' gu Dios.

19 Ba' xib cham tu' pim kar jai' ja'tkam buiñor gu Dios, cham tu' pui' kam tñti' pim na pim cham jir Israel kam ja'tkam, na pim gu' xib pui'p bar Israel kam ja'tkam, maap bar jum oi'dhagim japim gui' nam jir Israel kam ja'tkam. Gio jai'p bar ja'tkam tugl'ñ japim gu Dios, pui'p tu jam makia' ba' na jax tu ja makia' gui' nam pur Israel kam ja'tkam.

20 Aapi'm na pim jik buiñor ba ti jñgi'ñ guch Xoi'kam, ja'p ji buan japim na jax gu joodai na daam ñir mui' ba bhi'ñbakchix ka' bhaan gu jai' joodai na bitaa'n jup darka'. Gu joodai na bitaa'n darka', dhi' pui' ji buan am na jax gui' nam jik jir noonbi'ñ guch Xoi'kam, piam gui' nam bhaankam tu a'ga gu Dios. Ba' dñlh guch Xoi'kam ja'p ji

buusan na dhi'r di' gu jodai na bix bhaan jum siisap dhi' dhi bhi'n̄bak.

²¹ Ba' na pim saalh kaapakaim na pim buiñor ti jügi'n̄ guch Xoi'kam, ja'p ji buusan na diih guch Xoi'kam saalh timuim dhi' dhi bhi'n̄bak, dai pix no' pim bix maa'n ñi'ook jup duiñchugit buiñor xip tui'dhi'.

²² Na gu' no' pim aapi'm bix buiñor xip tui'dhi' guch Xoi'kam, bix jir bhi'n̄baki'n̄ ka' pim, mi' ba'r mi' ka' na pai'p tui'ka' gux Dhuudu' kam jix Uañ Ii'mda' bhaamkamu'n gu Dios.

3

Na ba tu aa'nda' gu Paablo nat tu' bhaan ti tñ gu Dios na bhaankam tu juana'

¹ Aañ Paablo, pu kai'n̄kam ya' kuup iñ nañ jir tujuandam tugi'n̄ pix guch Xoi'kam, ku gu' mi' pui' tu duñiim iñ ji na jax ja'k jix bhai' tu jam jimia' aapi'm na pim cham jir Israel kam ja'tkam.

² Bax maat japim dho nat gu Dios pix pu chu'm ki'n̄ jiñ dhai nañ pu'ñi jam aagi'n̄dha' nat tu' bhaan xich joi'mdak jix bhai'ch dhuu, pui' nat jax pu ti bijik na tu duñia'.

³ Gu Dios diih jiñ mattuda gu' nañ ba'x maatit ba kee nat jax ja'k tu dai pu bijik na cham jaroi' maatit kee ket. Dhi' ba'r di' na ñich jax ja'k mu tu jam ua'n̄ ji'k daam biipi' dir.

⁴ Ba' no' pim it gu'x bhai' jiñkaidhak jix maatit kai dhi' na ñich jax mu tu jam ua'n̄, bax maat japim nañ jax ja'k jix maatit kee pui' nat jax ja'k tu daasak gu Dios nat jax pum aa bijik na cham jaroi' maatit. Guch Xoi'kam gu' na bhaan tu a'gat jup kai'ch, pui' ba tu duu xib nat jax ja'k tu dai bijik.

⁵ Dhi' nat tu' jax ba duu xib gu Dios, nat bijik pui' ja'k pum aa na tu duñia', dhi' pu cham tu' ja mattudak guch bopxi kat gui' nam bijik ya' tu duduakat. Ba' xib bhaankam gux Dhuudu' kam jix Uañ Ii'mda' ba ja mattuda gu Dios gui' nam jir noonbi'ñ guch Xoi'kam nam bhaankam tu a'gat jix u'uañ ki'n ya' oipo.

⁶ Nat jax ja'k jum aagak tu dai gu Dios bijik na tu duñia' pu'ñi gatuuk, jir dhi'ñi: Na sap pu'ñi bhaankam guch Xoi'kam bax bhaai'n ka' bixx gui' nam ji'k cham jir Israel kam ja'tkam ka' nam pui'p ba bubuakia' mi' dhir bhaan gu boi nam bhaan mu ja'k jium nam pai' gammiji mi' pup jum tulhiiñdha'. Gio na bax bhaai'n ka' ip na jai'p tu ja makia' gu Dios na tu' ja bi'ii'ñ gui' nam jir Israel kam ja'tkam, dai pix ba' nam aa' nam ti jii'ñdha' na maaxik jir silhkam pui' na jax jum kai'ch gux bhai'm kai'chdham ñi'look na bhaan tu a'ga guch Xoi'kam.

⁷ Jix bhai'ñ dhuu aañ gu Dios, tii' nat jiñ dhai nañ aañ ba'r di' ka' nañ pui' nai' ja aagi'ñdha' gux bhai'm kai'chdham ñio'ki'ñ guch Xoi'kam, na gu' bixchu'x bhaai' na pu tu duñia'. Tii cham tu'r am kat na dhi' ki'n jiñ dha'ñsada',

⁸ nañ gu' tii' cham tu', gampai' tu'm iñ ja bui gui' nam pui' Dios jup jir ja'tkam tugi'ñ. Gu' ji nat gu' gui' xiñ joi'mdak jiñ dhai nañ aañ jir di' ka' nañ nai' tu ja a'gidha' gux bhai'm kai'chdham ñio'ki'ñ guch Xoi'kam gui' nam cham jir Israel kam ja'tkam, nañ ja aa'ñdha' na bhaankam guch Xoi'kam jix bhai' ba tuch jim. Bixx aixim bhaan jix bhai' ba tuch jim na jaroí' pu cham ji'xdha' tii'mo' sia ku tii ba tu ja'kilhi'ñ.

9 Bix pu chu'm ki'n jup jiñ dhai gu Dios nañ ja mattuda' na jax ja'k pui' tu duñiim nat jax ja'k ilhdhak tu daasak bijik. Diih gu Dios nat pui' ja'k ilhdhak tu dai bijik, dhi' nat jaroi'p tu duu bix na ji'k tu'x chu maax ya' dhi oi'ñga'n giox dhaam ja'k. Mui' oidha' bap duu nat pui' ja'k ilhdhak pu tu dai na tu duña' pu'ñi gatuuk.

10 Ba' xib gui' nam i'ii'mda' bhaan jix chu jai'ch, pui' na jax gu noonbi'ñ gu Dios gio gu jai' bix aixim nam jix chu jai'ch, na bixchu'x bhaai' nam pu tu duña', nam xi ja nai'ñdha' gui' nam ji'k buiñor ba ti jügi'ñ guch Xoi'kam, dhi' bhaan ba machia' am na gu Dios bixchu' bhaan joidham jix chu matda'.

11 Pu'ñi ja'k pum aa gu Dios na tu duña' jano' bijik nat jax pui'm aagik pui' ja'k tu dai, ba' xib maaxik ya' pui' ba tu duu bhaankam gu Gø'kam jich Xoi'kam.

12 Ba' taxchaabgi'ñ ich guch Xoi'kam nat jix bhai'ch dhuu, dhi' nach jaroi' buiñor ti jügi'ñ, na gu' xib bax bhaai' nach mia'n aaya' buiñor gu Dios cham tu' bhaan ji chotdonit.

13 Ba' cha'pim jum o'jolhdhat buiñor xi chi jügi'ñdha' guch Xoi'kam. Soi'ñ jam titda na pim cham tu' dhi' bhaan jum o'jolhi'ñdha' nañ giilhim jiñ chulhiñ aañ, na gu' dhi' nañ jax jiñ chulhiñ, jam a'mkam aapi'm jañ pui'ñ chulhiñ. Gu' ja'ppi na pim jix bhai'm taatit mi' pui' xi jii'mda' nañ kapbhai' jam a'mkam jiñ chulhiñ.

Na ba tu aa'nda' gu Paablo nat ji'x ki'n xich joi'gilh guch Xoi'kam

14 Ba' b̄ix dhi' pu kai'ñkam jañ jiñ o'lhia ki'n k̄ikat gammiji buiñor tu daan gu Dios, dhi' nar Gi'korga'n gu Ḡe'kam jich Xoi'kam,

15 dhi' nat jaroi'p tu duu b̄ix na ji'k jix chu jai'ch ya' dhi oi'ñga'n giox dhaam.

16 Gio ja'p jañ soi'p titda gu Dios, na b̄ixchu' bhaan jir jix chumñigam bhamm̄ix dhaam na pai' dhir jix io'm jir Ḡe'kam, na git bhaankam gux Dhu-udu' kam jix Uañ Ii'mdaga'n pui' jam duñia' na pim jix io'm buiñor xi chi j̄igi'ñdha' guch Xoi'kam, na dhi' pix pui' jam guguuxdha'.

17 B̄ix jañ pui' soi'p titdatu' gu Dios na d̄ilh guch Xoi'kam pix jam jujur am ba kioka', dai na pim aapi'm pui' ja'k buiñor ti j̄igi'ñdha'. Gammiji pim ba' joidham jix k̄igalhdhat gu Dios mi' pui' xi j̄imda' na jax jix aa', gio na pim jix ja joi'mdat jix bhai' xi ja bua't gu jai' ja'tkam

18 na pim ba' dhi' bhaan bhai' ji machia' nat ji'x ḡe'kam ki'n xich joi'mdak jix bhai'ch dhuu guch Xoi'kam b̄ix nach ji'k buiñor ba ti j̄igi'ñ.

19 Pui' ja'k soi'p titdatu' iñ ba' gu Dios na gui' pix jam mattuda' na jax kai'ñkam Jup jum kai'ch no'ñ maa'n jix k̄igalhi'ñ gio no'ñ maa'n jix joi'gi'n. Jix io'm jir ḡe'p jum duukam gu' dhi' na pui'm kai'ch, cham tu' nach ji'x ilhii'ñ aach dh̄ilh. Ba' no' gu' dhi' jam a'm bap tui'dhi', mi' dhir dai na pim jix bhai' ba machia' na jax jir tu'm kam gu Dios.

20 Gu Dios jich makia' gu tu' nach aach taanda'. Jix io'm ḡe'ch makia' gu tu', cham tu' nach aach ji'x ilhii'ñdha' na panaas jich makia'. Piam no'ch jax chitda na tu' bhaan jich palhbuidha', jix io'm ḡe'ch palhbuidha', cham tu' ja'xbui' nach aach ji'x ilhii'ñdha', na gu' gu Dios jix io'm ḡe'x bhaai' na pu

duñia' gu tu'.

²¹ Ba' bix nach ji'k buiñor ti jüigi'ñ guch Xoi'kam, jum aa' nach gammiji buiñor tu daanda' gu Dios sia pik nar jax ka' git. Pu'ñi git moo tu tui'ka'.

4

Na pui' ba ja tñda' gu Paablo nam maa'n ii'mda' pix jup duiñchu'nda' bix nam ji'k buiñor ti jüigi'ñ guch Xoi'kam

¹ Ba' aañi' nañ ya' kuup, pu kai'ñkam pix nañ jir tujuandam tugi'ñ guch Xoi'kam. Aañ soi'ñ jam titda na pim mi' pui' tui'ñgida' na jax ja'k bhaan jix maati' ka' nat jam a'm ba ti ti gu Dios, jam a'm ba ti niidhim gu' aapi'm.

² Soi' pim pix bam ilhii'ñdha', bar jix bhabhai'kam ka' pim, cha'pim ka bhaa'mna' ka', xim jajoi'mdat japim pix bam papalhbuñdha' sia tu' na pix bhaan.

³ Xi gaagidha' pim na pim jax ja'k ti git cham bhakkurda' ja bui gu jai' nam pui'p ti jüigi'ñ buiñor guch Xoi'kam, na pim ba' gammiji maa'n ii'mda'p duiñchu'nda', pui' na jax ja'k jam jurtu'n gux Dhuudu' kam jix Uañ Ii'mda'.

⁴ Maa'n tuuku' pim pix jup duiñchu'nda' gio maa'n ii'mda', pui' nat jax bix maap jam boosolh gu Dios mi' dhir bhaan gu boi na pim bhaan mu ja'k jiimit na pim pai' gammiji git mi' pup jum tulhiiñdha'.

⁵ Maa'n pix jix jai'ch gu' guch Gø'kam tuk, ba' dai dhi'ch buiñor ti jüigi'ñdha', gio dai dhi'ch buiñor jich bopkonda'.

⁶ Maa'n pix jix jai'ch gu Dios, dhi' bix dhit jir jich Gi'kora', na gu' bix dhit jir jich Gø'kam tuk. Tu'

no't jax ba ji dhuuch bui, b̄ix jich bui pui' tu duñia',
na gu' b̄ix pix jich a'm ti niil'ñ.

⁷ Ku gu' guch Xoi'kam b̄ix ji'ma'n jich dharai
ji nach tu' jax dhuñia' bhaankam, ba' dhi' bhaan
jix joojoidhaich mi' pu duñia'. Pu chu'm ki'n jich
dharai guch Xoi'kam nat jax chu'm ilh d̄ilh,

⁸ pui'm kai'ch gu' maa'n kap na mit pai' tu
ua'nak gu bijik dir kam, jup jum kai'ch:

Nat pai' dhuuk giop tis jix dhaam,

mui' xi ja buuprak xi ja u'uuk gui' nat ja bui tu
kokda,

jai' ba' ya' xi ja chianik nam ji'k tu' jax dhuñia' b̄ix
ji'ma'n.

⁹ ¿Gu' tu' ba' ku ba' pui'm kai'ch chi nat pui' giop
tis jix dhaam? Dho na ja'pni kai'ñkam jup jum
kai'ch dho nat guch Xoi'kam bhammi dir bha tim
ya' dhi oi'ñga'n bhaan.

¹⁰ Ba' dhi' nat bhammi dir bha tim, maa'n na jax
jir dhi' pix nat gio mui'p tis. Jix io'm daam dir ji bii
na ji'k kap jix jai'ch gux dhaam. Dhi' ba'r di' na ja
daam jup tu'ii' b̄ix na ji'k tu'x chu jai'ch.

¹¹ Ba' dhi' pix jup jir di' nat jai' dhit ja darai
nam pu'ñi mia'n jir noonbi'ñ ka', nam ba' mi' dhir
bhaankam nai' pu tu duñia' na jax ilhii'ñdha'. Gio
jai' dhit jup ja darai nam bhaankam tu a'gada' na
jax ja jurtu'nka'. Gio jai' dhit jup ja darai nam nai
tu a'ga' gux bhai'm kai'chdham ñio'ki'ñ na d̄ilh
bhaan tu a'ga' guch Xoi'kam. Gio jai' dhit jup ja
darai gui' nam maap ja jumpadat daich Xoi'kam
jigi'ñdham ja jiñkaixdhat ja aagi'ñdha' gu ñio'ki'ñ na
jax jir jum duukam, gio ba' nam maap tu daanda'.
Gio jai' ja darai ip gui' nam ja mamtuxi'ñdha' gu

daich Xoi'kam jüigi'ñdham nam jax ja'k mi' pui' jüimda'.

12 Ba' dhi' nat bïix aixim tu'm ki'n ja darai, pu kai'ñkam dhi' ki'n ja darai nam ba'x joojoidhat mi' dhir pui' duñia' na jax jix aa'. Aach pu chu'm ki'n jich dharai bïix ji'ma'n nach ji'k buiñor ti jüigi'ñ, nach ba' ya' dir pui'p tu ja a'gidha' gu jai' ja'tkam nam ba' mui'dha' gui' nam buiñor ti jüigi'ñdha', gio nach ba' mi' dhir ja aagi'ñdha' nam jax ja'k tui'ñgida'. Na gu' nañ jax ba kai'ch nach aach ja'p ji buan nach jir tukga'n guch Xoi'kam,

13 nach ba' mi' dhir bïix maa'n nach jax jix io'm buiñor ti jüigi'ñdha', gio nach bïix maap mi' pui' jüimda' na jax jix aa', bïix jix bhai' bax mat ka' ich gu' na jax ja'k jir tu'm kam gu Dios. Ba' ja'xbui' mi' pui'p ba jüimda' ich nat ji'x mi' pui' jii guch Xoi'kam, chakui jupaaban bhii chich gu' na ji'x jum aa'.

14 Ba' cha'ch pui' ja'k ka tu jimda' na jax gu a'aalh. Na gu' gu alhii jax ñam aa'nda' na tu duñia', ja'xpix maakam jup bam aa'nda', cham tu' pui' ka tu duñia' na jax ti xim aaga' bïipi' dir. Gio ba' na cham tu'x bhai' xim ga'ngada' gu jaroi' no' ba iatgi'ñ, ja'p pix ti jüi'ñdhai mi' pui' ba duñia' jax ña iatgidha'. Jix jai'ch am gu' gu ja'tkam nam bïix aixim tu'm ki'n tu iatgi'ñ, gu' ja'pji nach pui' ja'k ba tu jimda' na jax no'ch jir gø'gø'r ja'tkam.

15 Maa'n ii'mda'p duiñchugit jach mi' pui' tu a'gada' na jax jir silhkam, xich jajoi'mdat ich bïix ji'ma'n. Mi'ch pui' ba tu duiñchu'nda' nat ji'k jax tu duu guch Xoi'kam nach ba' ja'xbui' mi' pui'p ba jüimda', na gu' dhi'r jich Gø'kam tuk bïix nach ji'k buiñor ti jüigi'ñ.

16 Guch Xoi'kam pix dñlh mi' kñsa' gu jaroi' ja bui gui' nam buiñor ti jñgi'ñdha' no't mi' pui' ba jii na jax jix aa'. Gio gui' pix jich Xoi'kam pui'p ja duñia' bñix gui' nam buiñor ti jñgi'ñdha' nam bñix maap jix bhai' kai'chit mi' pui' tu duñia' na jax jix aa', nam ba'x io'm mui'dha' gio nam jix io'm bax chu joi'gi'nda'.

Na pui' ba t'ya' gu Paablo nach jumai ii'mda' ba ua' nach ji'k buiñor ti jññ guch Xoi'kam

17 Ba' ja'p jañ jam titda bhaankam guch Xoi'kam jich Gø'kami' na pim cham tu' pui' ja'k ka tu jimda' nam jax chu jim gu jai' ja'tkam nam cham buiñor ti jñgi'ñ guch Xoi'kam, nam gu' dhi' pui' ja'k tu jim nam jax pix ilhii'ñ dñlh, pu cham tu' bhai' pui' nam jax ja'k tu jim.

18 Cham tu mamatda' am gu' dhi' dhi ja'tkam, gio nam cham maatit tē kēē sia ku jaroi' ti tu ja a'gi'ñ na jax ja'k jir joidham, pu cham maat am ba' na joidham jir jix kñi' pui' na jax jix aa' gu Dios.

19 Jir jix kaapak am dhi' dhi ja'tkam kum ba' cham maatit tē kēē, bñix aixim pix ba tu buim am na tu' cham jir kñi', na tu' cham bhaigit nam pu buada' nam pu tu buim. Ni ji'x kum iam xim ga'nga' no'r am gu pui' ka' ba' cham.

20 Ba' aapi'm cham tu' pui' ja'k tu jim, na mit gu' cham tu' pui' ja'k jam aa'ñ gui' na mit tu jam a'gi bhaankam guch Xoi'kam.

21 Dai guch Xoi'kam bhaan tu jam a'gi mit, gio jam aagi'ñ am ip na jax ja'k jix aa' na pim mi' pui' jñmda'. Dai pui' ja'k jir jix kñi' gu' gio nar silhkam nat jax ja'k jich aa'ñ guch Xoi'kam.

22 Ba' cha'pim gio ja'k jup ka sulhii'nda' mu ja'k na pim pai'x buam tu jimdat b̃ipi' dir, na pai' gux buam jum duukam pui' jam duiñchu'nda' na pim jix buam tu buada' na tu' cham jir k̃i'.

23 Cha'pim pui' ja'k kam aa'nda', dai pui' ja'k japim p̃ix bam aa'nda' na jax ja'k jir jix k̃i'.

24 Bar jai' ja'tkam ka' pim, cham tu' pu chu'm kia' na jax gu b̃ipi' dir kam. Jix u'uañ ki'n japim xi gu'kgida' pui' na jax jir tu'm gu Dios, na ba' dhi' bhaan jix maati' ka' nat gui' jam pataasak jai'p jam duu. Mi' pui' pim ba jii'mda' na jax ja'k silhkam jir mi' pui'.

25 Cha'pim ba' nai' kam i'iatgi'ñdha', silhkam japim tum a'a'gi'ñdha' b̃ix ji'ma'n, nach gu' b̃ix maa'n tuuku' p̃ix jup duuk nach buiñor ti j̃gi'ñ guch Xoi'kam.

26 Ba' no' pimit gu' jax dhuukat tu' bhaan ma bhaak, cha'pim jum ua'tulhi'ñdha', xi ñakoo'nda' pim, gio gu' cham tu' na pim b̃ix chanoohl jix bhaak ka'.

27 Cha'pim jix j̃gi'ñdha' gu ja'ook no' pui' jam jurtu'n na pim jum ua'tulhdha' no' pimit pu'ñi tu' bhaan ma bhaak. Dhi' bhaan ba jam mai'chia' gu' no' pimit bam ua'tulh.

28 Gu jaroi' no' b̃ipi' dir kax ixbi' kat, ya' dir ja'p ja'k cham tu' ka ti ñxi'ñdha'. Ba tu juanda' p̃ix na ba' d̃ilh noonbi'ñ ki'n mai'chit gu tuumiñ jai' ja maakda' gui' nam cham bhaai' nam jax dhui tu juana'.

29 Giox bhai' pim tu ñiokda', cham tu' na pim giilhim kai'chdha'. Pui' pim ja'k tu ñiokda' na jax ja'k ja palhbui'ñchu'nda' nam mi' pui' jii'mda' gu jai'ch Xoi'kam j̃gi'ñdham, gio nam cham dhi'

bhaan jix buam jum aa'nda'. Dhi'x io'm jum aa' na pim jix bhai' tu ñiokda',

³⁰ na gu' gux Dhuudu' kam jix Uañ Ii'mda' pui'x buam jup jum aa'nda' no' pim jix buam tu ñiok. Jum aa' ba' na pim cham jix buam tu ñiokda'. Dhix Dhuudu' kam jix Uañ Ii'mda' gu' na jam a'm tajaanix, ja'p ji buusan nat dhi' ki'n jam matgilh gu Dios na ba' dhi' bhaan jix maatit jam tigia' ip gio gatuuk na pim aapi'm cham tu' mu ja'k bh#ya' na pim pai' gammiji mi' pup jum tulhiiñdha'.

³¹ Cha'pim b#x aixim bhaan jix buam jum aa'nda', ni ku pim cham bhaak ka'. Cha'pim giilhim ja titdat ja jiñkai'ñdha' gu ja'tkam. Ja'p japim xi dhui b#x gux buam jum duukam mi' pui' ba jimia' na jax jix aa' gu Dios.

³² Bar jix bhabhai'kam ka' pim pi#x, jix ja joi'mdat japim jix bhai' xi ja bua't gu jai'. Xi chum u'uañdhat japim no' pimit tu' cham am bua, pui' nat jax xi jam joi'mdak tu jam uañ gu Dios bhaankam guch Xoi'kam.

5

Na pui' ba ti'ya' gu Paablo nam jax ja'k mi' pui' jii'mda' gui' nam jir maamra'n gu Dios

¹ Jir maamra'n japim aapi'm gu Dios, ba' joidham xi jam da'. Xi gaagidha' pim na pim jax ja'k ti# git pui'p xi chu jimda' na jax gui', mi' pui' pim xi jii'mda' na jax jix aa'.

² Jix ja joi'gi'nda' pim gu jai' sia tu' na pi#x ki'n, ja'p na jax guch Xoi'kam nat xich joi'mdak jich a'mkam muu. Na gu' guch Xoi'kam nat muu, ja'p ji buus buiñor gu Dios nat jaroi' kubhioñxi gui' na

kî'n joidham uub. Dhi' bhaan ba' xich joi'mdak jich chîi.

³ Gu' ba' kapbhai' na pim aapi'm jai'p bar ja'tkam tugi'ñ gu Dios, cha'pim bhaan ka titi'ñchoka' na pim git jai' ja bîim xi boppoda' gu u'uub nam cham jir jam bîpna', gam jai' bîix aixim gu tu' na pui'p jir ua'tulhdhara', pui' na jax ña pim cham tu' ja'p pîx bîix aixim bhax chu aa'nda' na pim git xi chu bia'ka'.

⁴ Gio na pim cham tu' giilhim ka tu ñiokda'. Cha'pim jix ñanaanbim kai'chdha'. No' pim giilhim bax chî'îik, xi chu dañia' pim buiñor gu Dios, xi gø'kamtuda' pim, cham tu' na pim giilhim tî'ya'.

⁵ Giox maat japim ip na ja'pnip tu tu'ii': Na gu jaroi' no' ganai' pîx ja bîim boppo gu u'uub sia ku tîi tî bîina', piam no' bîix aixim tu bua gu tu' na pui'p jir ua'tulhdhara', piam no' cham am jum ju'ngi'ñ sia ku tîi bar jix chumñigam, no' gu' ja'p pîx bhax chu aa' na git bîix aixim xi chu bia'ka', dhi' cham tu' buiñor aaya' guch Xoi'kam na pai' dhir jir Gø'kam bîima'n gu Dios jich Gi'kora'. Na gu' no' jaroi' bîix aixim ja'p pîx jix aa' na git xi chu bia'ka', jir jix buam jum duukam buiñor gu Dios, na gu' dhi' ja'p ji buusan na buiñor tu daanda' gu jax chu'm didios jum tîitgidam ja'ppîx jup duiñxim.

⁶ Xim gaagidha' pim nam jax ja'k cham jam iatgidha' gui' nam nai' oipot maakam tu iatgi'ñ, na pu cham tu' mim nîni'ñ buiñor gu Dios. Jix io'm ja tulhîiñchuda' gu' gu Dios gui' nam nai' pui' tu iatgidhidha', nam gu' dhi' cham tu' mi' pui' jîimda' na jax jix aa'nda'.

⁷ Jam aagi'ñ iñ ba' na pim cham tu' mi ja jîigi'ñdha' dhi' pu chu'm gu ja'tkam, ni ku pim am

ja bɪpnatda'.

⁸ Gu jaroi' no' cham maat na jax jir tu'm kam gu Dios, ja'p ji buusanda' nax chu tukgam kir oirida', pui' na jax aapi'm na pim jix chu tukgam kir oipot bɪpi' dir na pim chakui maatit na jax jir tu'm kam gu Dios. Ba' xib na pim bax maat, jix chu maax kir ja'k ba oipo pim, jum aa' ba' na pim mi' pui' jii'mda' na jax jix aa' gu Dios na ba' dhi' bhaan jix maati' ka' na pim bax maat na jax jir tu'm kam.

⁹ Gux Dhuudu' kam jix Uań Ii'mdaga'n pɪx gu' dɪlh gu Dios jich mattudidha' nach jax ja'k mi' pui' jii'mda', nach jax ja'k jix chu joi'gi'nda', gio nach jax ja'k mi' pui' jii'mda' na jax jix kɪi' ka'm ni'iń gio na jax jir silhkam. Gu' ba' no'ch gu' dhi' bɪx mi' pui' tu duińchu', dhi' bhaan jix maati' ka' nach jix chu maax kir jii'mchu'.

¹⁰ Xi gaagidha' pim na pim jax ja'k tɪi' git mi' pui' xi jii'mda' na jax jix aa' gu Dios.

¹¹ Cha'pim jai' ja palhbui'ńdha' gu tu' nam jax buada' gui' nam cham maat ni jɪ'x na jax jir tu'm kam gu Dios, na gu' nam jɪ'k tu' jax buada', pu cham tu' mi ni'ni'ń am. Ja'kbui' kat ji na pim ja aagi'ńdha' na cham jir am pui' nam jax ja'k tu' bua.

¹² Jix xi'iraam gu' sia no'ch am jai' pu chu'm jup tu a'ga aach nach jɪ'k jix chu maax kir bap tu'ii', nam gu'x chu tukgam kir jup tu't pui' tu' bua gui'.

¹³ Ba' no'm gu' iam mi' ja'k xi baapkia' git na pai'x chu maax, jix bhai' bhai' ji machia' am git na maaxik cham tu'r pui' nam jax tu' bua, giox bhai' ba machia' am na jax ja'k jir silhkam.

¹⁴ Pui' ku ba'p jum kai'ch maa'n kap na mit pai' tu ua'nak gu bɪjik dir kam:

Gor xi ńińńia,

cha'pim ka kookos ka'.

Xi baapmigia' pim mi' dhir koi'ñga'n tir na ba' jam
bi'ñxidha' guch Xoi'kam.

15 Ba' xi gaagidha' pim ip na pim jax ja'k tu
jimda' aapi'm dñlh. Pui' pim ja'k tu jimda' na jax
ja'k bhaan jix maati' ka' na pim jix bhai' jam jur
bia', na pim gu'r jix chu mamatda'. Cha'pim ja'p
pix tu jimda' na jax gui' nam cham ja jur bia' ni ji'x.

16 Gammiji pim tu' jax xi buada' na tu'r jix kii'p
jum duukam, cha'pim gam irdat darka', na gu'
cham tu' gammijir jix kii' tanoolh ka'.

17 Cha'pim pui'm ilhii'ñdha' na pim panaas pu
cham ji'xdha' machia' na jax ja'k jix aa' gu Dios, na
gu' dhi' pui' ji buusanda' na pim pu cham jum jur
bia'ka' no' pim pui'm aa', gu' ja'pji na pim xi gaaga'
na pim jax ja'k jix bhai' mi' pui' jiidma'.

18 Gio na pim cham tu' maikkorda', na pim gu'
bix aixim jix buam tu buada' no' pim cham jam
jur ka bia', gu' ja'pji ja'kbui' kat na pim xi baidha'
gux Dhuudu' kam jix Uañ Ii'mda' na gø' jam a'm
jum tajaana' na ba' dhi' jam jurtudidha' na pim jax
ja'k tu duñiidha' gu tu'.

19 Gio na pim pai' dhuuk tu daanda' buiñor gu
Dios, ki'n japim xim guguuxdhat xi chu jiñkaidhat
bhaan Saalmos ta'm, gio mi' dhir japim xi boosgat
na pim laala'nda', piam sia jax ña pim ja'k jix
mat ka' na pim laala'nda', dai nax dhaam kam
bhaan tu a'gada'. Dhi' pu'ñi ja'k japim bhaan
gø'kamtu'nda' gu Dios bix jam jujur ki'n.

20 Gammiji pim taxchaabgi'ñdha' gu Dios jich
Gi'kora' na bixchu' pix ki'n jix bhai'ch bua,
bhaankam japim taxchaabgi'ñdha' gu Gø'kam
jich Xoi'kam.

Na ba tu aa'nda' gu Paablo nam jax ja'k tu jimda' daim bïpnagim gio ja bui gu ja maamar

21 Tu' ka'm japim xim ninidhat biix ji'ma'n, cham tu' na pim gø'gørkam jum taat ka', na gu' pu'ñi ja'k bhaan jup jix maati' ka' ba' na pim tu' ka'm ni'iñ guch Xoi'kam.

22 Gu u'uub gui' nam ti bïpna', jum aa' nam tu' ka'm ja ni'iñdha' gu ja bïpna', pui' nam jax tu' ka'm ni'iñ guch Xoi'kam.

23 Na gu' gu chio'ñ pik bhaan jup tu tu'ii', cham tu' gu ubii. Ja'p na jax guch Xoi'kam na gui' pik bhaan jup tu tu'ii' biix nach ji'k buiñor ti jüigi'ñ. Gio gu' dhi' pix jich Xoi'kam gammijich palhbui'ñchu'nda' sia tu' na pix bhaan, na gu' nañ jax ba kai'ch nach jir tukga'n pix.

24 Jum aa' ba' na gu ubii tu' ka'm ni'iñdha' gu binga'n sia pik nar jax ka' git, ja'p na jax aach nach ji'k buiñor ti jüigi'ñ guch Xoi'kam nach gu' tu' ka'm ni'iñ.

25 Gio gu chichio'ñ gui' nam ti bïpna', pui' tu' ka'm jam jup ja niidhat jix ja joi'gi'nda', ja'xbui' pui'p jix ja joi'gi'nda' am nat ji'x xich joi'gilh guch Xoi'kam aach biix nach ji'k buiñor ba ti jüigi'ñ xib. Gø'kam ki'n xich joi'mdak jich a'mkam muu gu'.

26 Ba' nat xich joi'mdak jich a'mkam muu, dhi' pu chu'm nai' pup tum a'ga, dhi' nat ba' aach jax chu'm ki'n uana guch ua'tulhdhara' binkam na chich jich bopko suudai' ki'n. Gui' dñilh pui' ja'k tu duu nach ba' bar ja'tkam tugi'ñ ka',

27 dñilh jich kii'mpi nach ba' joidham jix kiki' buiñor jup tui'ka' na xich ni'iñdha', na ni ji'x ku iam palhüp jich a'm jup tui'ka' gux buam jum duukam. Ja'p pix jach tui'ka' na jax gu ipuur gui' nax io'm jix

chua ka', na pu cham pai' p̄ix am jix ikoora' ka', ni ku cham pai' p̄ix am jix xo'solhik ka', ni palh̄ip ku p̄ix am jax tui'ka'.

28 Gu chio'ñ ja'pni ja'k jup jix joi'ḡi'nda' gu b̄inga'n na jax gu d̄iil̄h tukga'n. Na gu' gu jax chu'm chio'ñ no'x joi'ḡi'n gu b̄inga'n, ja'p ji buusanda' na d̄iil̄h xim joi'ḡi'nda'.

29 Na gu' cham jaroi' jai'ch gu maa'nkam na gampai' p̄ix ilhii'ñdha' gu tukga'n, gu' ja'pji gamm̄iji nam jix ja joi'mdat jix bh̄ai' ja buada' gu ja tutku', tu ja maakda' am gio b̄ix aixim nam jix bh̄ai' ja buada'. Ba' pu'ñi xich joi'mdat gamm̄ijix bh̄ai'ch bua guch Xoi'kam aach nach j̄i'k buiñor ti j̄iigi'ñ.

30 Na gu' pui' nañ jax ba kai'ch, b̄ix j̄i'ma'n nach j̄i'k buiñor ti j̄iigi'ñ, ja'p ji buusan nach jir tukga'n.

31 Pui' ku ba'p jum kai'ch maa'n kap na mit pai' tu ua'nak gu b̄jik d̄ir kam: “Gu chio'ñ no't maa'n ba bh̄i gu ubii, mi' d̄hir ba jimia' ja bui gu ḡi'korga'n, na gu' d̄ilhkob ja'k ba tu kiicha' b̄iima'n gu b̄inga'n. Ja'p ji buusnia' ba' nam maa'n maa'nkam p̄ix jup jum duñia' gook d̄it.”

32 Ba'r ḡe'p jum duukam d̄hi' pui' na jax ja'k tu tu'ii' nam tu' chakui maat mui' gu ja'tkam. Guch Xoi'kam gio gui' nam j̄i'k buiñor ti j̄iigi'ñ jañ ja aagit jup kai'ch.

33 B̄ix d̄ho ba' na pim j̄i'k jir chichio'ñ na pim ti b̄ipna', jum aa' na pim jix ja joi'ḡi'nda' gu jam b̄ipna'. Gio b̄ix na pim j̄i'k jir u'uub na pim jup ti b̄ipna', jum aa' ip na pim tu' ka'm ja ni'ñdha' gu jam b̄ipna' chichio'ñ.

6

¹ Ba' aapi'm na pim ti gigi'kora', tu' ka'm japim jup xi ja niidhat, na pim gu' aapi'm buiñor bap tui'dhi' guch Xoi'kam, pui' ja'k jam a'm jum aa' ba' na pim duiñchu'nda'.

² Dhi' biipi'm aa' nach pui' duñia' na ba'x bhai' tuch jimda' nat jax tu daasak gu Dios na tu aagix ka', nat ba' mi' dhir jup tu ua'na gu Moisees, ja'pnim kai'ch: “Tu' ka'm jap niidhat mi' pui' jimda' na jax jum tiidaidha' gum taat gio gum naan

³ na ba'x bhai' tum jimda' gio nap ba' mik duaka' ya' dhi oi'ñga'n bhaan.”

⁴ Ba' aapi'm na pim tu maamar, cha'pim tu' bhaan ja bhakkutu'nda' gu jam maamar, cha'pim buam pix ja titdada'. Ja'kbui' kat japim xi ja mamtuxdha' nam jax ja'k jir jix kiki' ja'tkam ka', xi ja aagi'ñdha' pim na jax ja'k jix aa' guch Xoi'kam.

⁵ Gio aapi'm na pim pui' pix jir tujuandam nam cham jam namki'ñ, tu' ka'm japim ja niidhat mi' pui' xi chu duñiidha' jax ñam jam tiidaidha' gui' nam jir jam gø'gørkam tuk ya' dhi oi'ñga'n bhaan, jix ja iibhidhat japim mi' pui' tu duñiidha' gu tu' nam jam chiñiidha'. Gio cham tu' na pim jix oodat parban pu buada' gu tu', gu' ja'pjix bhai', panaas ku pim guch Xoi'kam pix tujuañxi'ñdha'.

⁶ Gammiji pim jix bhai' tu ja juañxi'ñdha' sia no'm cham jam nii'ñ, cham tu' na dai no'm jam nii'ñ na pim ba'x bhai' mi' pu duñia' gu tu', na pim gu' aapi'm jir tujuandam tugi'ñ guch Xoi'kam, jum aa' ba' na pim mi' pui' tu duñiidha' na jax jix aa' gu Dios.

⁷ Cha'pim o'jodat mi ja'p pui' xi chu duñiidhat nañ jax ba kai'ch. Pui' pim pix xim aagat na pim

gu Dios pix tu juañxi'ñ, cham tu' gu jam gə'gərkam tuk ya' kam dhi oi'ñga'n.

⁸ Bax maat japim gu' na gu Dios tu ja makia' bix gu ja'tkam gui' nam ji'k buiñor ti jügi'ñ guch Xoi'kam na tu'r ja mai'chik ka', ja'xbui' tu ja makia' nam ji'x tu'x bhai'm duukam jup tu duñia' ya' dhi oi'ñga'n, cham jax bua sia kum jai' dhit pu'ñir tujuandam kat pui' cham ja namkidhat piam ku gu' cham, na gu' gu Dios maa'n na jax pix ja ilhii'ñ.

⁹ Ba' aapi'm na pim jir gə'gərkam, cha'pim buam pix ja buada' gu jam tujuandam tuk nam pui' pix tu jam juañxi'ñ cham ji ja namkidhat, jir jix bhabhai'kam ka' pim ja bui. Ti'ñchokat japim na jumaip jix jai'ch gui' nax io'm jir gə'kam, jir jam gə'kam tuk aapi'm gio gu jam tujuandam tuk, na pim gu' buiñor jup tui'dhi'. Gu Dios jañ dho aagit jup kai'ch nax dhaam jup tu'ii', gui' na maa'n na jax pix ja ilhii'ñ bix gu ja'tkam.

Na ba tu aa'nda' gu Paablo na jax jir tuutu'm gui' nam ki'n tu kokdada' buiñor gux buam jum duukam gui' nam buiñor ti jügi'ñdha' guch Xoi'kam

¹⁰ Ba' aapi'm jiñ jaaduñ jich Xoi'kam bhaan, xi chañia' pim guch Xoi'kam na jam makia' gui' na ki'n bix aixim jix bhaai'n ka' na pim pu duñia' gu tu'.

¹¹ Gio dhi' ki'n japim jum palhbui'ñka' nat tu' ba tu jam maa gu Dios, dhi' ki'n cham jax jam dooda' gu ja'ook sia kut ti ba ji jam oi.

¹² Nach gu' aach cham tu' tu kokda' ja bui gu ja'tkam gu ya' kam nam jix maax, gu' gui' ji nam i'ii'mda' bhaan jix chu jai'ch nam cham maax,

nam jix dhaam ja'p oipo, nam jir jix buam jum duu'nkam. Pui' bixchu'x bhaai' ip nam pu tu duñia' nam jax ilhii'ñdha', gu' pìx ji na gu' dai ya' dhi oi'ñga'n bhaan, na gu' dai ya' pìx nam gø'gørkam jum ilhii'ñ.

¹³ Pui' ku ba'm aa' na pim xi ja da'ngia' biix dhi' nat Dios ba tu jam maa na pim ki'n jum palhbuidha' na pai' dhuuk ti ji jam mai'chia' gux buam jum duukam. Maa'n ba' na pim jax mi' pui' jii'mda' na jax jix aa' gu Dios, na gu' cham ji'xdha' jax jam dooda' sia pik jax ka' git no' pim aapi'm xi gu'ki'.

¹⁴ Ba' gammiji pim mi' pui' xi jii'mit na jax jix aa' gu Dios, dai dhi' pim bhaan tu daa'ñchu'nda' na jax jir silhkam, na jax jir mi' pui'. Dhi' ba' ja'p ji buusanda' na pim jum ti'ii'ñka' gu baiñum kutuun na pim ki'n jum taa'bi'ñka' na cham jam jur am jam aaya' gux buam jum duukam na bhai' ji jam mumuuya'.

¹⁵ Gammiji pim jix ki'm duuka' na pim ba' cham xijaichdha' na pim nai' tu a'ga' gux bhai'm kai'chdham ñio'ki'ñ guch Xoi'kam na bhaan tu a'ga nach jax ja'k jix bhai'ch chaatit tu oi'ñka'. Ba' dhi' ja'p ji buusanda' na pim aa'nka' gu sussak gui' nam jax chu'm sandaarui'x ja a'da.

¹⁶ Ba' na pim tu' silhkam soi'm ilhdhat ti jügi'ñdha' gu Dios, dhi' ja'p ji buusanda' na pim daa'nka' gu baiñum komaarak na pim ki'n sos-bhidha' gu u'uu'n gu ja'ook na pai' dhuuk mui' ji jam mumuuya' xi mimiichdhai na pai' dhir jix mu'muk.

¹⁷ Gu' ba' na pim cham tu' mu ja'k ka jii'm na pim pai' gammiji git mi' pup jum tulhii'ñdha', dhi'

ja'p ji buusan na pim jam moom am ja baapas gu bapaiñum bopnam na pim ki'n taa'bi'ñ, na ba' cham bhai' ja'k jam aaya' gux buam jum duukam na bhai' ji jam mumuuya'. Ba' na pim jix mat ka' na ji'k jax tu ua'ñix gu ñio'ki'ñ gu Dios, dhi' ja'p ji buusnia' na jax no' pim daa' maa'n gu tɛb kuxiir na pim ki'n jup jum palhbui'ñka', gui' nat jam maa gux Dhuudu' kam jix Uañ Ii'mda'.

¹⁸ Gammiji pim jup ti'ñchokat na pim tu daanda' buiñor gu Dios, pui' pim ja'k tu daanda' na jax ja'k jam jurtudidha' gux Dhuudua' kam jix Uañ Ii'mda', sia gu tu' na pim taanda'. Gio soi' pim jum ilhdhat, gio na pim cham tu'm o'jolhi'ñdha', ja'ppi na pim xi bua'tgida' na pim mi' pui' xi jiumda'. Ja a'mkam japim tu daanda' ip sia bix gui' nam ji'k jir ja'tkam tugi'ñ gu Dios.

¹⁹ Sia aañ japim jiñ a'mkam xi chu daanda', pui' pim xi chitdada' gu Dios na gui' pix jiñ guguuxdhatgida' nañ nai' tu a'ga dhi' bhaan nat jax ilhdhak bijik xib ya' pui' ba tu duu, na diilh pix pui'x chu maatit.

²⁰ Gu Dios pix gu' diilh nai'ñ joot nañ pu'ñi nai' tu a'ga' dhi' pui' nat jax ilh pu bijik nat xib ba' ya' pui' ba tu duu, dhi' nañ ba' ki'n ya' kuup xib. Pui' pim soi' xi chitdada' gu Dios nañ aañ cham tu' bhaan too'nnit nai' xi chu a'gidha' dhix bhai'm kai'chdham ñio'ki'ñ guch Xoi'kam.

Na ba ja tabuimgidha' gu Paablo

²¹ Ba' gu Tiikiko nach joidham jix kiigalhi'ñ nar jich jaduun jich Xoi'kam bhaan, gam na joidham jir jix ki' tjuandam tugi'ñ guch Xoi'kam, dhi' mu jimia' jam bui na ba' jam aagi'ñdha' nañ jax jiñ ilhi'ñ aañ gio nañ ji'k tu' jax bua.

²² Mui'ñ xi jam joochxidha' na jam aagi'ñdha' nach jax jich ilhii'ñ na pim ba' bhaan jum guguxdha'.

²³ Ba' gu Dios jich Gi'kora' gio gu Gø'kam jich Xoi'kam pix jam tajaañdha' am gui' na pim ki'n joidham jix bhai'm taatit tu oi'ñka',

²⁴ gio ba' nam gammiji git pix ba' moo xi jam joi'mdat jam a'm ti niidhidha' biiix na pim ji'k buiñor jup tui'dhi' gu Gø'kam jich Xoi'kam.

**Gu ñio'ki'ñ gu Dios na bhaan tu a'ga guch
xoi'kam
New Testament in Tepehuan, Southeastern
(MX:stp:Tepehuan, Southeastern)**

copyright © 2007 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Tepehuan, Southeastern

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Tepehuán del sureste [stp], Mexico

Copyright Information

© 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Tepehuan, Southeastern

© 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2016-05-05

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files
dated 29 Jan 2022

0f8d31b9-5dd5-5a02-bb46-c2fd0a544e81